

Genelge

Ek-1

Başbakanlıktan:

Konu : Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun
10 Mart 2005 Tarihli Kararları.

GENELGE
2005/9

"Bilim ve teknoloji alanındaki araştırma ve geliştirme politikalarının ekonomik kalkınma, sosyal gelişme ve milli güvenlik hedefleri doğrultusunda tespit edilmesi, yönlendirilmesi ve koordinasyonunun sağlanması" amacıyla, 4 Ekim 1983 tarihli ve 18181 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş bulunan Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK), 10 Mart 2005 tarihinde yapılan 11. toplantısında, daha önce alınmış kararlarla ilgili gelişmeleri gözden geçirmiş ve on bir yeni karar almıştır. Yeni kararlar ve daha önce alınmış BTYK kararları ile ilgili gelişmeler ektedir.

Cumhuriyetin 100. yılına çağdaş uygarlık seviyesini yakalamış bir ülke olarak girebilmemiz için, ülkemizdeki tüm Ar-Ge çalışmalarının ortak bir vizyona yönelik olarak yapılması gerekmektedir. Bu vizyon, "Toplumda bilim ve teknoloji kültürünün benimsenmesini sağlayan, bilim ve teknolojiyi ürüne dönüştürerek ulusal yaşam düzeyini yükselten ve sürdürülebilir kılan lider bir Türkiye" olarak belirlenmiştir.

Türkiye'nin bilim ve teknolojiye ilişkin vizyonunun belirlenmesinin yanı sıra TÜBİTAK'ın, BTYK'nın onuncu toplantısında belirlenmiş olan temel amaçların gerçekleştirilmesine yönelik olarak hazırladığı 2005-2010 yıllarını kapsayan 5 yıllık Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı (BTP-UP) kabul edilmiştir. BTP-UP'ta bilim ve teknoloji farkındalığının ve kültürünün geliştirilmesi, bilim insanı yetiştirilmesi ve geliştirilmesi, sonuç odaklı ve kaliteli araştırmaların desteklenmesi, ulusal bilim ve teknoloji yönetiminin etkinleştirilmesi, özel sektörün bilim ve teknoloji performansının güçlendirilmesi, araştırma ortamının ve altyapısının geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası bağlantıların etkinleştirilmesi olmak üzere belirtilen yedi stratejik amaç ve eylem alanında görevli tüm kuruluşların, TÜBİTAK ile yakın işbirliği içinde çalışmalarını planlamalarına ve yürütmelerine karar verilmiştir.

Ayrıca, ülkenin kısıtlı kaynaklarından ulusal bilim ve teknoloji sistemimiz için ayrılan kamu fonlarının etkin ve verimli bir şekilde kullanımını ölçmek üzere ulusal bilim ve teknoloji performans göstergeleri belirlenmiştir. Bu göstergelerin sağlıklı bir biçimde derlenmesi ve izlenmesi geçmişteki uygulamaları değerlendirmek, geleceğe yönelik politikaları belirlemek bakımından hassasiyet taşımaktadır. Bu nedenle tüm ilgili ve sorumlu kuruluşların veri toplama tasnif ve analiz aşamalarında azami işbirliğini sağlamaları kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında Ar-Ge istatistiklerinin toplanması, Ar-Ge ve Ar-Ge desteği kapsamına giren konuların belirlenmesi ve ilgili diğer hususlarda Frascati, Oslo ve Canberra kılavuzlarının referans olarak kullanılması kabul edilmiştir.

Bu toplantıda, himayem altında gerçekleştirilecek dört programdan Uzay ve Savunma Araştırmaları Programları ile ilgili olarak iki yeni karar alınmıştır. Ulusal Uzay Araştırmaları Programı onaylanarak, programın gerçekleştirilebilmesi için TÜBİTAK'ın koordinasyonunda ilgili tüm ulusal kurum ve kuruluşlar görevlendirilmiştir. Savunma araştırmaları alanında ise, oluşturulacak Ar-Ge projelerinin hedefleri belirlenmiş, bu hedeflere yönelik Ar-Ge projelerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esasların ilgili kurum, kuruluşlar arasında esasa bağlanması, kısa dönemde sistem, alt sistem geliştirme projeleri ele alınmakla birlikte orta ve uzun vadede öncelikle teknoloji üretmeye yönelik projelerin gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, insanımızın yaşam kalitesini yükseltmek, toplumsal sorunlara çözüm bulmak, ülkemizin rekabet gücünü artırmak, bilim ve teknoloji kültürünü topluma mal etmek ve yaygınlaştırmak olmak üzere dört sosyo-ekonomik hedefe ulaşma yolunda kısıtlı olan ülke kaynaklarının en etkin ve en verimli şekilde kullanılmasını sağlamak üzere on dört öncelikli teknolojik faaliyet konusu ve sekiz öncelikli teknoloji alanı belirlenmiştir. Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) içerisinde yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarında Ar-Ge için ayrılacak kamu finansman kaynaklarının kullanılmasında önceliğin programlar çerçevesinde öngörülen öncelikli alanlara ve bu alanları destekleyecek araştırma alanlarına verilmesi; kamuya ait araştırma kurumlarının da bu alanlarda araştırma yapmaya özendirilmeleri kararlaştırılmıştır.

Ar-Ge'ye ayrılan kaynakların etkin ve verimli kullanılması bağlamında alınan bir diğer kararla, kamu kuruluşlarımız Ar-Ge'ye dayalı ihtiyaçlarının karşılanması ve toplumsal düzeyde Ar-Ge talebi oluşturmak için, ihtiyaçlara bağlı araştırma programlarını oluşturmak; bu programların zaman, maliyet ve içeriklerini detaylandırarak en geç 30 Mayıs 2005 tarihine kadar TÜBİTAK'a göndermekle görevlendirilmiştir.

Ayrıca bu toplantıda, TÜBİTAK'ın 2005 yılında Ar-Ge ödeneğini proje ve programlara dağıtarken uyması gereken esaslar ile Ar-Ge desteklerinde öncelik verilecek projelerin niteliği belirlenmiştir. Bu esaslar uyarınca, bu yıl büyük altyapı destekleri verilmeyerek mevcut Ar-Ge kapasitemizi tüm gücüyle harekete geçirmek amaçlanacak, mevcut kapasitenin tam güçle çalışabilmesini sağlamak için ihtiyaç duyulan teknisyen, ikincil teçhizat gibi ilaveler için destek verilebilecektir.

Son olarak, "Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destekleme Kurulu"nın sonlandırılarak, bu alandaki bilimsel proje desteklerinin TÜBİTAK bünyesinde kurulacak yeni bir "Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu"na sağlanmasına ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın TÜBİTAK ile işbirliği içinde depremle ilgili araştırma çalışmalarının koordinasyonunu yapmasına ve "Ulusal Deprem Araştırmaları Programı"nı hazırlayarak Eylül 2005'te yapılacak BTYK toplantısına sunmasına karar verilmiştir.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kurulmasına ilişkin 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereği, Kurul'ca alınan kararların uygulanmasında ilgili tüm kurum ve kuruluşlar görevlidir. Bu doğrultuda, ekteki kararlarda belirtilmiş olan sorumlu ya da ilgili bütün kurum ve kuruluşlar, BTYK kararlarını gerçekleştirmek üzere en üst düzeyde çaba göstereceklerdir.

Türkiye'nin bilim ve teknoloji yeteneğini yükselterek insanın yaşam ve üretim kalitesini artırma yolunda önemli adımlar olan bu kararların gereğinin yapılmasını önemle rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Genelge Eki için [Tıklayınız.](#)

Ek-2

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-95366142-010.07.02-23719

01.04.2021

Konu : Klinik Araştırmalar

TIP FAKÜLTESİ OLAN ÜNİVERSİTELERE

Gazi Üniversitesinin Kurulumuz Başkanlığına iletilen 09.12.2020 tarih ve 21466 sayılı yazısında, üniversite bünyesinde yürütülen klinik araştırma çalışmalarının (çoğunlukla Faz-3 çalışmaları) hangi şartlarda 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58. maddesi (k) fıkrası kapsamında "Ar-Ge ve Yenilik faaliyeti" olarak değerlendireceği hususu Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 24.03.2021 tarihli toplantısında incelenmiş olup;

"Klinik araştırmaların, Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği'nin; "Ar-Ge ve Yenilik sayılmayan faaliyetler" başlıklı 5 inci maddesinin (d) fıkrasında yer alan "İlaç üretim izni öncesinde en az iki aşaması yurt içinde gerçekleştirilmeyen klinik çalışmalar ile üretim izni sonrasında gerçekleştirilen klinik çalışmalar" hükmüne istinaden ilaç üretim izni öncesinde en az iki aşaması yurt içinde gerçekleştirilmeyen klinik çalışmalar ile üretim izni sonrasında gerçekleştirilen klinik araştırmaların Ar-Ge ve Yenilik faaliyeti sayılamayacağı; dolayısıyla 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (k) bendinde değerlendirilemeyeceği ancak, konunun üniversitenin yetkili kurullarınca karara bağlanması gerektiğine" karar verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Süleyman Necati AKÇEŞME
Başkan a.
Genel Sekreter

Dağıtım:

Tıp Fakültesi Olan Üniversitelere

5746 sayılı
kanun/yönetmelikten
alıntı

Ek-3

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı :E-64691624-641.04-6368232
Konu :İdari Davalar

05/12/2024

12. İDARE MAHKEMESİ
ANKARA
DOSYA NO: 2024/1418 E.

İlgi : Ankara 12. İdare Mahkemesi Başkanlığının 13.11.2024 tarihli ve 2024/1418 sayılı yazısı.

Ankara 12. İdare Mahkemesi olarak 2024/1418 E. numaralı görmekte olduğunuz iptal davasına ilişkin olarak tesis etmiş olduğunuz ara karar 14/11/2024 [UETS +5 19/11/2024] tarihinde bakanlığımıza tebliğ edilmiştir.

Tebliğatin tebellüğü olması neticesinde tarafımızdan “5746 sayılı Kanun ile Arastırma, Gelistirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine Iliskin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği'nin 5/1-d hükmünün üniversitelerin araştırma ve geliştirme tanımında kullanılmasının uygun olup olmadığının sorularak, mevzuat uygulaması bakımından 5746 sayılı Kanun ile anılan Yönetmeliğin üniversiteler tarafından yapılan araştırma ve geliştirmelerde kullanılıp kullanılmadığına ilişkin açıklamaların (yasal dayanaklarıyla birlikte)” yapılmasına karar verildiği görülmüştür. Konuya ilişkin ayrıntılı açıklamalar aşağıda arz edilmiştir.

Bahse konu Kanun ve Yönetmelik, hukuki terminolojide “Özel Kanun” olarak ifade edilen kategoriye girmesine rağmen, davaya konu işlemde mahiyeti itibarıyla herkese veya her olaya uygulanması mümkün olan “Genel Kanun” muamelesine tabi tutulmuştur. Oysa ki 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun “Döner Sermaye” başlıklı 58. maddesi ile ilgili yapılacak değerlendirmelerde 5746 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliğin dikkate alınacağına dair bir hüküm bulunmamasına rağmen Yükseköğretim Kurulunca bu şekilde karar alındığı ve buna dayanılarak işlem tesis edildiği, üniversitelerin de söz konusu YÖK kararını gözeterek ilgili iş ve işlemleri yürüttüğü anlaşılmaktadır.

Ancak izlenen bu yolun doğru olduğunu kabul etmek başkaca sorunları ortaya çıkaracaktır. Bir örnekle izah edecek olur isek, herhangi bir zamanda herhangi bir Yükseköğretim Kurumuna dava dosyasındaki benzer bir projenin enerji alanından sunulması halinde, bu projeye ilişkin hususlarda 08.06.2010 tarih ve 27605 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış olan “Enerji Sektörü Araştırma-Geliştirme

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:6BF0632F-2503-43A7-9028-D25C887ED8DA

Belge Doğrulama Adresi:https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122015785

Bilgi İçin: Oğulcan ONAY Avukat

Faks:03122015772

e-posta:ogulcan.onay@sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.hukukmusavirligi@hs01.kep.t

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Projeleri Destekleme Programına (ENAR) Dair Yönetmelik”in referans alınması gerektiği düşünülebilir. Kaldı ki ülkemizde Ar-Ge denildiğinde ilk akla gelen kurumlardan olan TÜBİTAK’ın da birçok alt düzenlemenin uygulayıcısı olduğu düşünüldüğünde bu alt mevzuatların da benzer ihtilafların konusu olması ve sonucunda da benzer ihtilafların sayısının artması muhtemel görünmektedir. **Dolayısıyla farklı kararlarda farklı mevzuatların üçüncü taraflarca referans alınması yerine iptal istemine konu işlem ve benzeri işlemlerde referans alınacak alt düzenlemelerin hayata geçirilmesi daha doğru olacaktır. Aksi takdirde kişi ve/veya kurumların yasal bir gereklilik olmaksızın inisiyatif kullanarak farklı mevzuatları iş ve işlemlerine dayanak göstermeleri, bir çok mer’i mevzuat hükmünün hukuken ihtilaf konusu olma ihtimalini ortaya çıkarabilecektir.**

Nitekim, Söz konusu Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği’nin 5. maddesinin (d) fıkrasının, rektörlük ve YÖK işlemlerine dayanak alınması nedeniyle hem ilgili işlemlerin, hem de Yönetmelik maddesinin iptali talebiyle açılan davada, Danıştay 8. Dairesinin ilk derece Mahkemesi olarak verdiği E.2021/5599, K.2023/5153 sayılı kararda, “...Bu çerçevede; 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile bu Kanun’un uygulama esaslarının gösterilmesi amacıyla yayımlanan Yönetmelik’te yer alan davaya konu düzenleme incelendiğinde, Yönetmeliğin, 5746 sayılı Kanun’da çerçevesi çizilen kurallarda yer verilen esasların açıklamasına ilişkin düzenleme içerdiği ve dava konusu düzenlemede yer alan kısıtlamanın, ilaç üretimi yapacak firmaların Ülkemizde üretim yapmalarını teşvik etmek ya da bu firmalara gereksiz Ar-Ge desteğini engellemeyi amaçladığı anlaşılmakta olup Yönetmeliğin dava konusu kısmında üst hukuk normlarına aykırılık görülmemiştir...” şeklinde hüküm kurulmuştur.

Bununla beraber belirtilen görüşler saklı kalmak kaydıyla, 5746 sayılı Kanun ve ilgili Uygulama ve Denetleme Yönetmeliğinin dava konusu işlemde referans alınması gerektiği düşünülse dahi bu noktada bazı hususların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Şöyle ki;

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde “Araştırma ve geliştirme faaliyeti (Ar-Ge); Araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetleri” şeklinde tanımlanmıştır.

Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliğinin “Ar-Ge ve yenilik sayılmayan faaliyetler” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise; “İlaç üretim izni öncesinde (Değişik ibare:RG-25/8/2022-31934)(3) Faz-1 ya da Faz-2 çalışmalarından en az biri yurt içinde gerçekleştirilmeksizin yapılan Faz-3 klinik çalışmalar ile üretim izni sonrasında gerçekleştirilen klinik çalışmalar,” hükmüne yer verilerek, Faz-1 ya da Faz-2 çalışmalarından

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:6BF0632F-2503-43A7-9028-D25C887ED8DA

Belge Doğrulama Adresi:https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122015785

Bilgi İçin: Oğulcan ONAY Avukat

Faks:03122015772

e-posta:ogulcan.onay@sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.hukukmusavirligi@hs01.kep.t

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

en az biri yurt içinde gerçekleştirilmeksizin yapılan Faz-3 klinik çalışmalar ile üretim izni sonrasında gerçekleştirilen klinik çalışmaların **mezkur Yönetmeliğin uygulanmasında** (kamu alacağından vazgeçme şeklinde verilen teşviklere konu edilip edilmemesi açısından) Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında olmayacağı belirtilmiş olup ilaç üretim aşamalarının **Faz-1 ve Faz-2 aşamalarının Ar-Ge faaliyeti olmadığına ilişkin bir ifade yer almamaktadır.** Burada en dikkat edilmesi gereken nokta, bu hüküm ile mezkur Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer verilen Ar-Ge faaliyeti tanımında bir daraltmaya gidilmediği, bu tanımın içerisinde olup olmadığından bağımsız olarak mezkur Yönetmeliğin 5 inci maddesi birinci fıkrası altında bazı faaliyetlerin Yönetmeliğin uygulanmasında Ar-Ge ve yenilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyecek olmasıdır. **Bir başka ifade ile Yönetmeliğin uygulanmasında yani yürütülen projeler kapsamında yapılan harcamaların, 5746 sayılı Kanunda yer alan teşvik, destek ve muafiyetlere konu edilmesi noktasında bir “kapsam dışı bırakma” söz konusu olup bu kapsam dışı faaliyetlerin Ar-Ge faaliyeti olup olmadığına ilişkin bir değerlendirme söz konusu değildir.**

Özetle yönetmeliğin dava konusu 5 inci maddesinin başlığı her ne kadar “Ar-Ge ve yenilik sayılmayan faaliyetler” ise de detaylıca açıklandığı üzere söz konusu maddenin ilk fıkrasında bu “kapsam dışı bırakma” durumunun, aslında “Yönetmeliğin uygulanmasında Ar-Ge ve yenilik sayılmama” olduğu belirtilmiştir ve Kanunda yer alan “Ar-Ge faaliyeti” tanımında bir değişiklik yapılmamıştır. Mezkur Kanun ve Yönetmeliği referans alarak bu tarz bir değerlendirme yapılacak ise bu mevzuatta yer verilen “Ar-Ge faaliyeti” tanımından yola çıkılarak konusunda uzman kişi veya kişilerce yapılacak bir değerlendirme doğru ve gerçekçi olacaktır.

- Mevzuat uygulaması bakımından 5746 sayılı Kanun ile anılan Yönetmeliğin üniversiteler tarafından yapılan araştırma ve geliştirmelerde kullanılıp kullanılmadığına ilişkin açıklamalar;

Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin üniversiteler tarafından yapılan araştırma ve geliştirmelerde kullanılıp kullanılması, tamamen ilgili idarenin takdirinde olup böylesi bir kullanımın uygunluğuna dair değerlendirmelerimiz yukarıda sunulmuştur. Üniversiteler tarafından yapılan araştırma ve geliştirmelerde Yönetmeliğin ilgili maddesinin kullanılıp kullanılmadığına ilişkin bilginin ilgili kurumlardan talep edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca, Bakanlığımızın böyle bir niyet ve tasarrufu olmadığı gibi, **5746 sayılı Kanun ve ilgili Yönetmelik’in amaç ve kapsam önceliği, üniversitelerdeki bilimsel araştırmalar değildir.**

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:6BF0632F-2503-43A7-9028-D25C887ED8DA

Belge Doğrulama Adresi:https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122015785

Bilgi İçin: Oğulcan ONAY Avukat

Faks:03122015772

e-posta:ogulcan.onay@sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.hukukmusavirligi@hs01.kep.tr

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

